

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”
ЗАЕДНО ПИШЕМ ИСТОРИЯТА

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
НА
професионално направление
1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО
ПО...**

**в Шуменски университет „Епископ Константин
Преславски”
2026-2035 г.**

**Шумен
2025**

Стратегия за развитие на ПН 1.3. „Педагогика на обучението по...” в ШУ	Издание 1	Редакция 0		стр. 1 от 8
--	-----------	------------	--	-------------

Въведение

Настоящата Стратегия има за цел да дефинира състоянието и основните насоки за развитие на професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” за периода 2026-2035 г.

Тя е изготвена в съответствие със Стратегия за развитие на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, приета на заседание на Академичния съвет (протокол № 13/ 18.07.2025 г.) и с нормативната база на университета.

В основата на образователната, научноизследователската и организационно-управленската дейност на професионалното направление са залегнали европейските и националните приоритети, представени в документите, визиращи европейските и националните образователни политики:

✓ *Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“ (2010);*

✓ *Стратегия „Европа 2030“;*

✓ *Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР);*

✓ *Закон за висшето образование;*

✓ *Закон за предучилищното и училищното образование;*

✓ *Закон за развитие на академичния състав в Република България;*

✓ *Национална квалификационна рамка на Република България;*

✓ *Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България 2012 – 2030 г. (2012 г.);*

✓ *Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите;*

✓ *Националната програма за развитие „България 2030“;*

✓ *Национална стратегия за учене през целия живот;*

✓ *Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030;*

✓ *Стратегия за развитие на висшето образование в България 2021 – 2030 г.;*

✓ *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) и др.*

В съответствие с мисията на Шуменския университет да играе ключова роля в българското образователно, научно и културно пространство и да предоставя академично образование на европейско равнище, мисията на професионалното направление е: **да подготвя и осигурява педагогически специалисти за нуждите на Североизточния регион и на страната.**

Анализ на състоянието

Подготовката на специалисти в областта на педагогическите науки е важна академична традиция за Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ – наследник и последовател на първите Педагогически курсове от 1879 г.

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... е профилоопределящо и стратегическо за Шуменския университет направление, тъй като се развива и изпълнява мисията си в образователната програма на Университета от самото му създаване. Развитието на професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... в Шуменския университет “Епископ Константин Преславски” е в унисон с изискванията на Националната карта на висшето образование в Република България,

Обучението в професионалното направление се реализира в четири основни структурни звена на университета: Факултет по хуманитарни науки, Факултет по математика и информатика, Факултет по природни науки и Педагогически факултет. Те определят своя академичен профил, като съчетават традиционното педагогическо наследство със съвременните научни направления, с изследване на актуални за региона и страната проблеми, продиктувани от промените и изискванията на съвременните образователни процеси за европейска интеграция.

Професионалното направление покрива широк кръг от специалности, като присъствието му в четирите университетски структури, всяка от които специализирана в определена област от знанието, спомага за изграждането на оптимална образователна и научна среда, включваща висококвалифицирани преподавателски екипи с потенциал за осъществяване на редица съвместни интердисциплинарни научни и образователни дейности.

Ситуационен анализ

- Учителският състав в България е застаряващ: ~ 48–49 % от учителите са ≥ 50 -годишни (ЕС средно ~ 40%), което прогнозира необходимост от навлизане на млади специалисти в професията до 2035 г.
- Очаквани промени в учебните програми по редица учебни предмети, което прогнозира необходимост от навлизане на нови специалисти в професията и преквалифициране на действащи учители до 2035 г.
- На територията на всички РУО, в частност и в Шумен, се публикуват постоянни обяви за търсене на учители – сигнал за текущи вакантни позиции в цялата страна.
- Политически и стратегически рамки за дигитализация и изкуствен интелект (ИИ) в образованието (ЕС „Digital Education Action Plan 2021–2027“; етични насоки за ИИ; UNESCO GenAI guidance) задават очаквания към компетентностите на бъдещите учители.

Силни страни:

- Шуменският университет е утвърден регионален център с традиции в педагогическите направления и налични факултети по педагогика, математика, информатика, природни и технически науки, както и хуманитарни науки са предпоставка за междудисциплинарни учителски програми, насочени към STREAM подхода.

- Обучението в професионално направление Педагогика на обучението по... отговаря на потребностите на пазара на труда, на който се очертава недостиг от педагогически специалисти в специалностите от професионалното направление.

- Налична е благоприятна конкурентна среда на пазара на образователни услуги, тъй като до момента Шуменският университет е единственото висше училище в Североизточна България, което провежда обучение в област на висше образование 1. Педагогически науки, в това число и в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по.... Той е и единственото висше училище в Северна, Североизточна и Югоизточна България, което подготвя специалисти от ПН 1.3. Педагогика на обучението по... в областта на природните науки – физика, химия и биология.

- Изграден е авторитетен експертен потенциал, добре подготвен преподавателски състав, покриващ широк спектър от специалности.

- Създадена е солидна материална база, която се развива и обогатява перманентно.

- Налична е силно развита информационна инфраструктура с широк набор от мрежови услуги за студенти и преподаватели.

- Създадена е мрежа от педагогически специалисти от различни институции, мотивирани да участват в подготовката на студентите и в изследователската дейност на Шуменския университет.

- Осигурени са възможности за повишаване на професионалната квалификация и за специализация на учителите-наставници чрез Департамента за информация, квалификация и продължаващо образование.

- Осъществява се разнообразна научноизследователска, художествено-творческа и спортна дейност.

- Изградена е организационна структура за обучение в професионалното направление, включваща четири основни структурни звена. Тя позволява провеждането на гъвкава образователна политика, съобразена с динамиката на

пазара на труда и на пазара на образователни услуги, която създава благоприятна среда за интердисциплинарни взаимодействия и вътрешна мобилност.

- Повишени са учителските възнаграждения през последните години, което е фактор за привличане на кандидати за обучение в направлението.

Предизвикателства:

- демографска криза, интензивна емиграция на младите хора, обедняване, водещи до намаляващ поток от мотивирани кандидат-студенти;
- засилваща се конкуренция от страна на чуждестранни и други национални университети;
- отлив на младите хора от педагогическите професии поради тяхната сложност и недостатъчен престиж в общественото съзнание;
- бързо навлизащи технологии като внедряване на изкуствения интелект, които сериозно влияят върху прилаганите методи за обучение и оценка на знанията.

Възможности:

При ограничения поток от кандидат-студенти за стабилното развитие на направлението е необходимо:

- разширяване на обсега на направлението чрез привличане и мотивиране на студенти от други професионални направления за получаване на педагогическа правоспособност. Досегашни опит, натрупан от висшето училище, дава положителни индикации (за периода 2014-2025 г. благодарение на създадените възможности множество студенти от 9 направления са получили допълнителна квалификация „учител”);
- създаване на възможности за привличане в професионалното направление на млади хора от българската диаспора и от българските културно-просветни центрове в чужбина;
- разширяване на кампанията за привличане на студенти сред завършилите средно образование в предходни години, предвид ниския относителен дял на хора с висше образование в регионите, в които простира дейността си професионалното направление.
- Структуриране на ИИ-грамотност за учители базирана на доклада на UNESCO – „Изкуствен интелект и цифрова трансформация. Компетентности за държавните служители“, с акцент върху модули по етика, авторство, академична честност, оценяване с/без ИИ, работа с данни и поверителност.

Основната **стратегическа цел** на професионално направление Педагогика на обучението по... е: *да подготвя висококвалифицирани преподаватели, които притежават широк спектър от базисни и иновативни знания, умения, лични и професионални компетентности, необходими за бъдеща успешна професионална реализация на студентите; способност и стремеж към непрекъснато самоусъвършенстване, самообразование и саморегулация; да организира студентите за активно участие в образователния процес; да стимулира научно-изследователската и художествено-творческата дейност на студентите; да поддържа и подобрява качеството на обучението и научноизследователската дейност на преподавателите.*

В изпълнение на мисията и стратегическата цел на професионалното направление във **визията** за неговото развитие се предвиждат следните приоритетни дейности:

1. Образователен процес

- Въвеждане на иновативни методи и съобразяване с новите условия на образователната среда.
- Изграждане у студентите и докторантите на административна и организационна култура, развитие у тях на ключови трансверсални компетентности, необходими в бъдещата им професионална реализация.
- Адаптиране на класическите методи за обучение и оценяване, съобразно навлизането на ИИ в учебния процес и администрацията.
- Увеличаване на дела на практическата подготовка чрез партньорства с училища, центрове за работа с деца и др.
- Развитие на електронни и хибридни форми на обучение в помощ на учебния процес.
- Усъвършенстване на чуждоезиковата подготовка и стимулиране на мобилността на студенти, докторанти и преподаватели.

2. Научноизследователска дейност

- Насърчаване на фундаментални и приложни изследвания в областта на методиката на обучението по различни учебни предмети.
- Създаване на междуфакултетски, междууниверситетски и международни изследователски екипи.
- Активно участие в национални и международни проекти.
- Повишаване на публикационната активност в индексирани научни издания.
- Подкрепа за младите изследователи чрез участие в научни проекти,

школи, семинари и грантове.

3. Международна дейност и интеграция

- Разширяване на договорите за сътрудничество с университети и факултети с педагогическа насоченост в Европа и света.
- Търсене на възможности за създаване на съвместни магистърски и докторски програми с чуждестранни партньори.
- Търсене на възможности за включване в международни научни мрежи и педагогически асоциации.

4. Кадрово развитие

- Привличане на млади преподаватели с иновативен потенциал и специалисти от практиката.
- Подкрепа за академичното израстване чрез целево финансиране за провеждане на квалификационни дейности и командировки с научна цел.
- Балансирано съотношение между хабилитиран и нехабилитиран състав.
- Въвеждане на менторски програми за новоназначени преподаватели.

5. Работа със студентите

- Активно включване на студентите в изследователски и проектни дейности.
- Развитие на предприемачески умения и педагогическа иновативност и подпомагане на кариерната ориентация и реализация.
- Подкрепа за студентски инициативи, научни клубове и практико-приложни конкурси.
- Стимулиране на съвместна работа между студенти от различни ОКС и докторанти по общи проекти.

6. Социална и регионална роля

- Методическа колаборация с училища в региона.
- Развитие на „Центъра за иновативни образователни технологии“.
- Активна работа с местни и национални институции за решаване на образователни и социални проблеми.
- Стимулиране на научни, културни и спортни инициативи (състезания, изложби, концерти и т.н.) обогатяващи социалния живот на студентите.

Очаквани резултати

- Повишено качество и конкурентоспособност на завършилите

Стратегия за развитие на ПН 1.3. „Педагогика на обучението по...“ в ШГУ	Издание 1	Редакция 0		стр. 7 от 8
---	-----------	------------	--	-------------

специалисти.

- Утвърдено научно присъствие на направлението на национално и международно ниво.
- По-голяма видимост и привлекателност за студентите от страната, както и за чуждестранни студенти.
- Създаване на устойчива връзка „образование-наука-практика“.
- Развитие на регионална и национална мрежа за подкрепа на учителите.

Настоящата стратегия е приета на заседание на ФС на ФХН с Протокол № ФД-02-..... от10.2025 г.

Настоящата стратегия е приета на заседание на ФС на ФМИ с Протокол № ФД-02- .../...10.2025 г.

Настоящата стратегия е приета на заседание на ФС на ФПН с Протокол № ФД-02-/.....10.2025 г.

Настоящата стратегия е приета на заседание на ФС на ПФ с Протокол № ФД-02-.....т10.2025 г.